

W ZESZYCIE

Fonetyka akustyczna jest działem językoznawstwa, zajmującym się analizą dźwięków mowy za pomocą specjalistycznej aparatury ze względu na ich właściwości fizyczne, interpretowane w aspekcie ich odbioru (słyszania). Tego typu badania w Polsce zapoczątkował w latach 50. ubiegłego stulecia profesor Wiktor Jassem, którego pamięci poświęcamy ten zeszyt „Poradnika Językowego”.

– Model artykulacyjny opracowany przez P. Birkholza, stosowany w badaniach nad nazalizacją samogłosek, pozwala analizować wpływ powierzchni otworu wlotowego do jamy nosowej na widmo wygenerowanego dźwięku.

– Wielokanałowy rejestrator audio do nieinwazyjnego i równoczesnego wykrywania nosowości i bocznosci w mowie pozwala na stwierdzenie, że normatywna wymowa polskiej samogłoski [a] przed spółgłoską twardą w śródgłosie jest asynchroniczna.

– Współcześnie, szczególnie w języku młodych Polek, można zauważyć zmianę realizacji sybilantów alweolo-palatalnych, polegającą na zmianie wymowy ś > s', co jest negatywnie oceniane przez innych użytkowników polszczyzny.

– Modele intonacji pozwalają na analizę przebiegu wypowiedzi w różnych jej poziomach, co w wypadku wierszy Mirona Białoszewskiego pozwala na opis związków ich postaci graficznej (będącej swoistą partyturą) z wykonaniem głosowym.

– Metody akustyczne w badaniach gwar ludowych stosowane są od niedawna; przykładowo dzięki nim można było stwierdzić, że na Kurpiach odrębna realizacja [á] jako głoski pośredniej między [a] a [o] występuje tylko w starszym pokoleniu.

– Dzięki badaniom realizacji parametru VOT (ang. *voice onset time*) w mowie kobiet z Dąbrówki Wielkopolskiej można stwierdzić, że systemowa i silna aspiracja spółgłosek zwartych bezdźwięcznych różni gwarę tej wsi od polszczyzny ogólnej.

Fonetyka akustyczna – analiza akustyczna – metody akustyczne – samogłoski nosowe – samogłoski nazalizowane – modele artykulacyjne – macierz mikrofonowa – pole akustyczne – sybilanty alweolo-palatalne – modele intonacji – melodia wiersza – wymowa gwarowa samogłosek i spółgłosek.

Red.